

D o p i s i.

S Prema v 24. dan julija t. l. (Dalje.) S knjigami za ubožne učence ne ravna se povsod skrbno in modro, premalo se pazi na-nje; mnogokrat so nove knjige užé po enoletnej rabi vse raztrgane in pomazane ter za nobeno rabo več. Na ta način se število teh knjig krči, mesto da bi se z novo pridobljenimi knjigami množilo. Izposojene knjige naj učitelj vsaj vsako četrletje po enkrat pregleda, in če pri kakem učencu zapazi zlobno malomarnost in neskrb za knjigo, odvzame naj mu jo, kar bode gotovo tudi drugim dobro svarilo. — Dalje govori gosp. nadzornik o posameznih učnih predmetih blizo takole: Veronauk poučuje v tem okraji 32 visokočastitih gg. duhovnikov. Na 5 šolah pa, ker je pomanjkanje duhovnov, dovolilo se je posvetnim učiteljem, da mladino poučujejo tudi v veronauku, za kar vzprejemajo tudi po nekoliko nagrade. — Kar zadeva jezikov nauk, doseže se v čitanji sploh povoljni, a v mnogih šolah, osobito v višjih razredih, oziroma oddelkih pa prav povoljni uspeh. Razjasnjevanje učnega gradiva je bilo večinoma primerno; nekateri učitelji pripravljajo se prav vestno na šolski pouk. Otroci so se prav pridno vadili v govorjenji pesniških izgledkov, kar je veselo znamenje, da se učiteljstvo zanimiva ter spoznava veliko važnost takih berilnih vaj za oglajenost otročjega govora. — Slovnica poučuje se po nekaterih šolah s povoljnim, tu in tam tudi s prav dobrim uspehom. V nekaterih šolah je pa slovnica še popolno neznan predmet, ali se pa le po imenu nekoliko poučuje, kar je pa ravno potrata dragega časa. — V takih slučajih zadostuje nekoliko vprašanj, in prepričamo se, da učenci ne poznajo ne stavkovih delov, ne govornih razpolov, a še manj pa svojstva taistih. Ako pa sicer užé iz slovnice kaj pripovedovati vedó, je to vse le pravi papigaizem — brez razuma. Slovnične vaje so pa zaradi spisja zeló potrebne. Naj bode kak spis še tako dobro sestavljen in po obsegu tehten, ako se pa v njem nahajajo slovnične napake, zali to vsakega. Slovnične vaje naj se tako uredijo, da jim bodo v resnici tudi kaj koristile, to je, da je bodo vedeli pri raznovrstnem vpisovanji tudi dejansko uporabljavati. — Spisje gojí se v različnih šolah nekako z enakim uspehom. V nekaterih šolah učenci prav hvalevredno izdelujejo spisne naloge iz vsakdanjega življenja, in vidi se, da je učitelj ta predmet metodično in marljivo obdeloval ter učence v tem obziru tako daleč izuril, da znajo samostalno misliti in misli svoje sami tudi v lepih stavkih izrazovati. Da se privadijo otroci pravilnemu govorjenju in pisanju, je pred vsem treba, da učitelj v šoli tudi sam vedno pravilno govori, da se sosebno izogiblje grmanizmom, ter da ne rabi v govoru napačnih sklonov in predlogov. Kako neprijetno sluje učiteljev ukaz n. pr.: »Tone, pojdi na tablo!« ali: »Koga delaš?« »Doli pobriš!« i. t. d. Nahaja se še dosta naopačnih in nepravilnih razvad, katere je treba odpraviti. Spisni izdelki so se učencem večinoma prav pridno popravljali, in se je tudi pazilo, da so se čedno spisovali. Računstvo poučeva se v več šolah primerno in se doseže dovoljni uspeh; učenci se urijo mehanično in razumno številiti. — Računske naloge naj se jemljejo iz dejanskega življenja. Je pa tudi več šol, katere se v tem predmetu nikakor z dobrim uspehom ponášati ne morejo — in to niti v ustnem niti v pismenem računstvu. Žalostna pač taka šola in malo častno za učitelja, če se njegovi učenci po večletnem učenji še poštevankje ne privadijo. — To in enake naopake, gotovo učitelju ne delajo časti. — Nekateri učitelji preveč gojí računska pravila in tudi dosežejo, da je učenci prav gladko od besede do besede na pamet znajo; a če se takega otroka vpraša, kak račun je to in kako se reši, navadno molči ali neumno odgovori. Čas, kateri se je za učenje računskih pravil na pamet potratil, porabi naj se raje za dejanske vaje; to bi učencem kaj koristilo; čemu so jim nek le sama suhoparna pravila, če je pa dejansko uporabljavati ne umejo! — Tudi se še vsi učitelji niso navadili pravilno zaznamnjati metrične mere; prisvojé naj si torej predpisana znamenja in naj je pri tem ponku tudi v prihodnje pravilno uporabljajo. — Lepopisje in pisanje sploh se je po nekaterih šolah precej dobro izboljšalo, ker učitelji bolj strogo pazijo na lepo izpeljavo in lego, pravo velikost in enakomerno oddaljenost posameznih črk i. t. d. Kjer so učitelji pridni, dosežejo v resnici prav lep uspeh pri tem predmetu; prav prijetno je pregledovati v taki šoli lepopisne, spisne in pravopisne zvezke. Tak hvalevredni uspeh v tem predmetu dosegli bi lahko vsi učitelji, ako bi ta pouk dobrovoljno, modro in vztrajno nadaljevali. Pri prepisovanji naj se strogo pazi na to, da učenci ne prepisujejo naopak; vsaka taka nemarnost mora se precej pri začetku zatreti, da se ne ukorenini. To se pa doseže s tem, ako se piše po udarcih ali taktu. — Realije poučevale so se na podlogi »Beril«; letošnji uspehi so od lanskil boljši. Zemljepisni pouk obdeloval se je posebno na večrazrednicah bolj temeljito, kjer so se učenci v čitanji zemljevidov prav dobro izurili. Na nekaterih enorazrednicah se pa zemljevidi še prav nič ne rabijo, ampak tiéé v kakem koticu ter pričakovaje boljsega učitelja po odrešenji

zdihujejo. Zgodovina poučuje se po primernih vajah »Drugega« in »Tretjega Berila«. To gradivo tudi zadostuje, ako učitelj te vaje lepo razlaga in jim se kaj dodaja. Prirodosnanstveni pouk je zdaj vedno bolj zanimljiv, ker imajo skoraj vse šole potrebna učila, ter se nazorni nauk temeljiteje goji, čemur posledica je, da si otroci obravnavano gradivo dobro zapomnijo in v spominu ohranijo. — Risalo se je sploh precej dobro. Po nekaterih šolah rabi se še ravnilo, kar pri pikčastih risankah nikakor ni prav. Tudi ni prav, da nekateri učitelji ne začénjajo v šoli o pravem času risati. — Petje eno- in dvoglasnih pesni na posluš se v obče dobro goji. Skušnja pa uči, da se po učnem načrtu predpisani smoter v petji ne more doseči. Kadar se bodo učni črteži predelovali, skrciti bode treba tudi smoter pevskega pouku. Eno-, dvo- in trirazrednicam predpisalo naj bi se petje na posluš, a petje po sekiricah naj bi se prepuščalo prostovoljno učiteljem, kateri je bodo gotovo poučevali, če jim bode to po ugodnih razmerah tudi mogoče. Po novi šolski postavi zapovedano je v šoli tudi petje cerkvenih pesni, kar se pa po nekaterih šolah pogreša. Želi se, da bi se v šoli pele tudi take pesni, katere so po obsegu posebej dečkom in posebej deklicam namenjene. — Telovadba poučuje se na vseh šolah tega okraja, a ne povsod uspešno, to pa zaradi mnogih ovir. Nimamo pravih telovadnic, pa tudi ne telovadnih prostorov; poleg tega pogrešamo tudi telovadnega orodja, tedaj telovadimo v šolskih sobah. Telovadba v šolski sobi je pa otroškemu zdravju gotovo na kvar. Razun 43 učenk v *Postojini* se deklice na nobeni drugi šoli tega okraja v telovadbi ne poučujejo. — Za pouk v ženskih ročnih delih se ljudstvo sploh prav dobro zanimiva, a ker manjka sposobnih učiteljic, se ta važni pouk do zdaj še ni mogel v vseh tukajšnjih šolah učiti. Letos se ženska ročna dela v tem okraju učé na 7 večrazrednicah, kjer so nastavljene izprašane učiteljice in pa na 13 enorazrednicah, kjer poučujejo pomožne učiteljice. Vsega vkup udeležuje se tega pouka 896 deklic. Ker imajo deklice do ročnih del veliko veselja in so tudi učiteljice precej pridne, dosegel se je pri tem pouku dober uspeh in napredek. Želeti bilo bi, da bi se ta pouk po vseh tukajšnjih šolah učil. Učitelji morajo sami največ storiti s tem, da namreč po svojih šolskih občinah poizvedó po kaki sposobni ženski ter jo pridobé ukazeljnimi deklicam za rokotvorno učiteljico. — V kmetijstvu poučuje se na 20 šolah tega okraja; želeti bilo bi pa, da bi bili učitelji pri tem pouku nekoliko bolj marljivi, in da bi se posebno gledé sadjereje malo bolj za njo brigali. To se lahko zgodi, ker se, razun pri 7 šolah, povsod drugod šolski vrta nahajajo. Nerazumljivo je pa to, kako da morejo nekateri učitelji šolske vrte za vse drugo rabiti, a le za to ne, za kar so prav za prav namenjeni. — Če se užé razna prikuha na šolskih vrta pridno vzgojuje, kar se sicer ne zavida, naj bi se poleg tega tudi na peske in sadne divjake nikakor tako tja v en dan ne pozabljevalo. Šolski vrt bi moral biti v občini najbolje obdelan in najlepši, da bil bi tako drugim občanom v živ vzgled. In če se to užé nikakor doseči ne more, prizadeva naj se učitelj vsaj toliko, da vendar njegov vrt mimo kmetijskih ne bode slabše obdelan. — Ustrahovanje v šoli je bilo sploh še precej hvale vredno; da pa ta ali oni učitelj v šoli palico za kaznovanje rabi, ne more se nikakor odobravati. Po §. 24. šolskega in učnega reda je telesno kaznovanje v šoli prepovedano. Mnogokrat se pripeté res taki slučaji, pri katerih zdaj dopuščene kazni nikakor ne zadostujejo. Za zeló spridenega otroka ni ga boljšega leka, nego je šiba, ako se ta modro in previdno rabi. Starišem služi kot dobro sredstvo pri vzgoji njihovih otrok, torej bi tudi v šoli nikakor na škodo ne bila. Užé sama misel, da učitelj vendar sme včasih rabiti šibo, vpljivala bi na otroke dobrodejno in telesne kazni bile bi gotovo le zeló redke v šoli. Toda postava je postava; telesna kazen je v šoli prepovedana. Ker se pa je užé mnogo učiteljskih zborov za telesne kazni v šoli izreklo, upati je, da se bode s časom dotični §. tudi primerno in potrebno preuredil.

(Konec prih.)

Iz Lesec na Gorenjskem. Koncert vrlega Šent-Jakobskega pevskega zbora se je v nedeljo 2. t. m. krasno izvrševal. Akoravno je bilo vsled slabega vremena le 20 gl. čistih dohodkov, je slavni pevski zbor vendar le javno pokazal, da je umetno izvežban in požrtvovalen za blage namene. Bog ga živi!

Iz Tinj pri Slov. Bistrici. Slavno društvo »Národna Šola« je tukajšnji šoli podarilo mnogo šolskega blaga. Za ta velikodušni dar se v imenu ubogih učencev iskreno zahvaljujeta:

Martin Babič,
predsednik krajnega šolskega svéta.

Ivan Tomažič,
učitelj.

Iz Ljubljane. Iz seje c. k. deželnega šolskega svéta v 16. dan jul. t. l. — Določi se o razširjanji ljudske šole v Šturji in o napravi enorazrednice v Bojanici. — En nadučitelj in dve učiteljici se za trdno postavijo in en učitelj se začasno upokoji. (Glej »premene pri učiteljstvu« v zadnjem »Tov.«) — Razdeli se več nagrad in denarnih podpor.

— Zgráda nove peterorazredne deške ljudske šole še zdaj nima odločenega prostora. V seji mestnega odbora Ljubljanskega v 4. dan t. m. je mestni odbornik in profesor gosp. Tomo Zupan poročal v imenu šolskega odseka o določitvi prostora za to šolo, ter nasvétoval, naj se šola zida na »Cesarja Jožefa« trgu. Temu nasvétu pritrjujejo mestni odborniki g. g. Potočnik, dr. Dolenc, podžupan Petričič, Ničman in dr. Tavčar. Gosp. župan namreč anja, da je od gospé Strzelbove došla ponudba, da prodá svoj prostor ob Resljevi cesti, nasproti novemu c. k. učiteljsku, za 12.000 gld. — Dr. Gogola nasvétuje tedaj, naj stavbinski urad premeri ta ponujeni prostor, ter naj potem o njem poroča, čigar predlog se vzprejme, — in tako so se šolski zgrádi zopet počitnice podaljšale. — Po splošnem mnenji bi bil za zgrádo te šole najugodnejši prostor vendar le v »Franciškanskih ulicah« (Picklova hiša).

— V kmetijsko šolo na Slap bodo sli g. g. učitelji: Lunaček Aleks., Jelenec Luk., Jelenec Štef., Jeglič Fr., Pfeifer Fr., Bizilj Jos., Čerin Jos., Lobe Jan., Sajè Jan., Rozman Fl., Šarec Ferd., Lapajne Ant., Potokar Al. in Čuden Vikt.

— Zlato mašo je v nedeljo 9. t. m. pel v uršulinski cerkvi prečastiti Mgr. Mihael Potočnik, papežev častni kamernik, nunski spovednik in učitelj verouka v notranji šoli i. t. d. Čestitamo!

Razpis učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na novoustanovljeni šoli v Pečah pri Moravčah s 450 gld. letne plače in druga učiteljska služba na trirazredni šoli v Mengešu s 450 gld. letne plače. Prva služba se bo de podelila za trdno, druga pa za trdno, ali tudi začasno. Prošnje do 15. avg. t. l. na c. k. okrajni šolski svèt v Kameniku. — Služba učiteljice v Kranji s 450 gld. (oziroma 400 gld.) letne plače. Prošnje do 20. avg. t. l. na c. k. okrajni šolski svèt v Kranji.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. g. Tramtè Ignacij in Stefančič Avgust, začasna učitelja v Kameniku, sta za trdno postavljena. G. Vrežic Janez, učitelj v Šent-Gregorji (pri Sodrašici), je za trdno postavljen na drugo učiteljsko službo na Raki.

Št. 161.

m. š. sv.

N a t e č a j .

Na mestnih ljudskih šolah z nemškimi poučnim jezikom, kateri se bosta odprli začetkom šolskega leta 1885/86., je popolniti sledeči učiteljski službi in sicer:

Na nemški deški ljudski šoli mesto učitelja, ob enem vodje, z letno plačo 700 gld., pravico do postavnih petletnih priklad in užitkom prostega stanovanja ali pa stanarine letnih 120 gld.

Na nemški dekliški ljudski šoli pa mesto učiteljice, ob enem voditeljice, z letno plačo 600 gld., pravico do postavnih petletnih priklad, prostega stanovanja ali pa stanarine letnih 120 gld.

Prosilci, oziroma prosilke za katero teh služeb imajo svoje prošnje z dokazi o učiteljski sposobnosti in o dozdanjem službovanji, ako se nahajajo v dejanski učiteljski službi, potom predstoječega c. kr. okrajnega šolskega sveta vsaj do

24. avgusta 1885. l.

pri podpisanem c. kr. mestnem šolskem svétu vložiti.

C. kr. mestni šolski svèt v Ljubljani, v dan 8. avgusta 1885. l.